

wpi. dn. 9.10.2024

KP

Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie
Plac Obrońców Pokoju 34, 27- 500 Opatów
tel. /fax 0158682648, 0158681302- 305, 329
e-mail ops.opatow@pro.onet.pl

PS. 412.94.2024

Opatów dnia 07.10. 2024r.

**Ośrodek Pomocy Społecznej
w Opatowie
Plac Obrońców Pokoju 34
27-500 Opatów
tel/fax 15 86 82 648**

Egz. Nr 1

Pani Magdalena Gdowska

**Przewodniczący Komisji Oświaty, Kultury, Zdrowia i
Opieki Społecznej Rady Miejskiej w Opatowie**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie przedkłada informację dotyczącą problematyki osób starszych oraz oferowanego im wsparcia w zakresie obowiązującego prawa i realizowanych zadań w ramach kompetencji.

Na przestrzeni kilku lat w Gminie Opatów obserwuje się spadek liczby ludności przy jednoczesnym wzroście liczby osób starszych. Odsetek osób w wieku emerytalnym systematycznie wzrasta. Na dzień 31.12.2023r. liczba mieszkańców Gminy Opatów wynosiła 11.132 osoby (10.909 zameldowanych na pobyt stały i 223 czasowy). W liczbie tej jest 3.396 osób powyżej 60 roku życia. Co stanowi 30,26% mieszkańców gminy. Odsetek osób starszych w gminie Opatów systematycznie wzrasta. W roku 2022 przy ogólnej liczbie mieszkańców wynoszącej 11.242 osoby, w wieku powyżej 60 lat było 3.376 osób (30,03% mieszkańców). Natomiast w roku 2021 osób w wieku powyżej 60 roku życia było 3.355, przy ogólnej liczbie mieszkańców 11.398, co stanowiło 29,43% mieszkańców gminy.

Osoby starsze objęte są wszechstronną pomocą przez tut. Ośrodek (finansową i niefinansową) w zależności od zgłaszanych potrzeb. W okresie od stycznia do września 2024r. w zainteresowaniu Ośrodka pozostawało 74 osoby starsze (34 K, 40 M). W br. osoby starsze otrzymały pomoc finansową (zasiłki celowe, zasiłki okresowe, zasiłki stałe) z tut. Ośrodka w wysokości **140.429,36zł.**

Liczba seniorów korzystających ze wsparcia na tle wszystkich świadczeniobiorców Ośrodka w okresie ostatnich 3 lat stanowiła w skali roku około 1/3 wszystkich osób objętych wsparciem. Jest to znaczny odsetek i świadczy o trudnym położeniu osób starszych na tle innych środowisk problemowych. Seniorzy stali się jedną z widocznych grup beneficjentów pomocy społecznej.

Szczególnego zainteresowania wymagają osoby starsze samotnie zamieszkałe, niesamodzielne. Pomoc wobec osób starszych możemy podzielić na pomoc środowiskową i pomoc instytucjonalną. Ważnym zagadnieniem jest także pomoc dla opiekunów osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych z racji choroby lub wieku.

I. Usługi opiekuńcze dla osób starszych w miejscu zamieszkania.

Pomoc przyznawana jest stosownie do art. 50 ustawy o pomocy społecznej „*osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby, lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona*”. Usługi mogą być przyznane również *osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni i zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić*. W ramach usług zabezpieczony jest m.in. gorący posiłek, zakupy, regulowanie opłat, pomoc w utrzymaniu higieny, rozpalanie w piecu, utrzymanie w czystości pomieszczeń, przynoszenie opału itp.). Usługi opiekuńcze świadczone są przez 2 osoby na etacie.

Świadczeniem w formie usług opiekuńczych w 2024r. Ośrodek objął 17 osób, w tym 3 na wsi, co jest dużym wyzwaniem organizacyjnym zważywszy na potrzebę dotarcia, problemy komunikacyjne i czasochłonność. Opiekunki docierają do środowisk pieszo i komunikacja publiczną. Usługi świadczone są w oparciu o Uchwałę Nr XVLI/402/2022 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 7 czerwca 2022r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi

opiekuńcze oraz zasad częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania. Koszt kalkulacyjny 1 godziny usług opiekuńczych równy jest kwocie za 1 godzinę umowy zlecenie (obecnie 28,10zł.) Ośrodek rozszerzył formę świadczenia usług o pomoc sąsiedzka, która dedykowana jest szczególnie mieszkańcom wsi, gdzie trudniejsze jest dotarcie opiekunów z OPS. W 2023r. z usług opiekuńczych w formie pomocy sąsiedzkiej korzystała 1 osoba. W br. istnieje obowiązek ustawowy posiadania przez osoby chętne do sprawowania opieki przeszkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy, co zniechęca do podejmowania współpracy w tym zakresie. W 2024r. pomoc sąsiedzka nie jest świadczona.

Gmina/Ośrodek realizuje **Program rządowy „Opieka 75+”**, który polega na dofinansowaniu do realizacji usług opiekuńczych w środowiskach osób w wieku 75+ (50% kosztów), W 2024r. dotyczy to 12 osób powyżej 75 roku życia. Środki pozyskane przez gminę z tego tytułu wynoszą **44 428,00zł**. Dotychczas wykorzystano 21.016,44zł.

Osoby objęte pomocą usługową ponoszą odpłatność za otrzymywaną pomoc wg. uchwały jw.. Wpływy do budżetu gminy z tego tytułu w okresie I-IX 2024r. wyniosły 27.373,25zł.

II. Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Usługi kierowane są do osób w różnym wieku, w tym seniorów, *są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.* Przyznawane stosownie do Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego. Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych w br. świadczona jest u 14 osób, w tym 9 seniorów. Koszt kalkulacyjny 1 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych wynosi 34,60zł. za 1 godzinę usług specjalistycznych- zg. z Zarządzenie Nr 13/2023 Burmistrza MiG Opatów z dnia 30 stycznia 2023r. w sprawie zatwierdzenia kosztu kalkulacyjnego 1 godz. pracy opiekunki świadczącej specjalistyczne usługi opiekuńcze. Usługi specjalistyczne u osób dorosłych świadczone przez osobę z przygotowaniem pielęgniarskim. Zadanie finansowane jest ze środków zleconych. Opłaty za świadczone usługi odprowadzane są na poczet budżetu państwa. W 2024r. wpływy wyniosły **5657,56zł**.

III. Inna pomoc środowiskowa.

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie realizuje resortowy **Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024**, finansowany w ramach środków Funduszu Solidarnościowego. W ramach programu w okresie I-IX pomocą objętych było 12 osób niepełnosprawnych (wszyscy w wieku senioralnym). Osoby nie ponoszą kosztów za opiekę. Roczny koszt zadania zaplanowany został na **115 030,50zł** na sfinansowanie 2676 godzin opieki. Dotychczas wydatkowano na realizację zadania **81072,35zł**. Usługi asystenta w szczególności polegają na pomocy w:- wyjściu, powrocie oraz dojazdach w wybrane przez osobę niepełnosprawną miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne itp.);- wyjściu, powrocie oraz dojazdach na rehabilitację i zajęcia terapeutyczne;- zakupach, - załatwieniu spraw urzędowych;- korzystaniu z dóbr kultury (tj. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy itp.). Ośrodek wnioskował także o przyznanie środków na realizację tego zadania na rok 2025r. Wniosek dotyczy objęcia opieką 15 osób.

2. W 2024r. Gmina Opatów realizuje po raz drugi resortowy Program Ministra Rodziny i Polityki Społecznej **„Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024**. W ramach programu z pomocy korzysta 4 opiekunów osób niesamodzielnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności z terenu gminy Opatów. Całkowity, roczny wymiar godzin do dyspozycji dla 1 opiekuna to **200 godzin**. Czas, w którym opiekunka troszczy się o osoby niepełnosprawne członkowie rodzin mogą wykorzystać dowolnie. Jest to wytchnienie od codziennych powinności wynikających z opieki, zadbanie o swoje zdrowie lub dopełnianie innych obowiązków wymagających wyjścia z domu, odwiedzenia instytucji czy placówek medycznych. Na realizację zadania wydatkowano dotychczas kwotę **20 362,50zł**. pochodzącą w całości ze środków Funduszu

Solidarnościowego przyznanych dla Gminy na realizację Programu. Gmina otrzyma środki na realizację zadania w łącznej wysokości **32 207,52zł zł.**

3. W 2024r. Gmina Opatów po raz pierwszy realizuje program **Ministra Rodziny i Polityki Społecznej "Korpus Wsparcia Seniora" na rok 2024.** Realizacja Programu odbywa się w zakresie **Modułu II**, mającego na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania osób starszych w miejscu zamieszkania, poprzez zwiększenie dostępu do tzw. „**opieki na odległość**”. Adresatami Programu są osoby w wieku 60 lat i więcej, które mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzące samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkające z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej zakwalifikowali 50 seniorów do udziału w programie, którzy otrzymali opaski bezpieczeństwa wyposażone w przycisk SOS służący do wezwania pomocy medycznej w sytuacjach nagłych oraz mierzące podstawowe parametry życiowe. Obsługą systemu opieki zdalnej dla seniorów zajmuje się firma HRP care Sp. z o.o. z Łodzi. Pozyskane z budżetu państwa środki na realizację programu na 2024r. wynoszą **35 896,00zł.**

Łącznie Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie pozyskał środki finansowe dla gminy Opatów na realizację zadań dla osób starszych, niesamodzielnymi w ramach programów rządowych w łącznej kwocie **227.562,02zł.**

IV. Kierowanie do Domu Pomocy Społecznej

W sytuacjach wymagających całodobowej opieki, przy braku możliwości zapewnienia takiej opieki przez rodzinę i gminę (usługi) osoby umieszczane są w domach pomocy społecznej. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i o ustaleniu opłat za dom wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania. W 2024r. umieszczonych jest w DPS 20 osób w 9 domach pomocy (Zochcinek, Sobów, Ostrowiec Św. ul. Grabowiecka i os. Słoneczne, Bejsce, Osiny, Ścinawka Dolna, Przepiórów, Jedlanka). W tym 10 osób to osoby w podeszłym wieku. Połowa została skierowana ze wskazań zdrowotnych i niepełnosprawności w zakresie fizycznym, czy umysłowym. Koszty DPS ustalane są rokrocznie przez organy prowadzące, osiągają średnio wzrosty rzędu 1000-1200zł. na 1 osobę m-nie. W 2024r. skierowano do DPS 7 nowych osób. Mając na uwadze obowiązujące przepisy Ośrodek zawiera z osobami zobowiązanymi do alimentacji, które spełniają kryterium dochodowe, umowy dotyczące partycypowania w kosztach utrzymania członków swoich rodzin w DPS. Obecnie zawarte są umowy z członkami rodziny, którzy uczestniczą w finansowaniu pobytu 4 osób. Wpływy dla gminy Opatów z tego tytułu wyniosły w 2024r. **42 592,42zł.** (część umów zawarta w VII i VIII 2024r.). Wydatki z tytułu kosztów utrzymania 20 osób w DPS wynoszą **530.751.97zł.**

V. Opieka medyczna środowiskowa i całodobowa.

Zadania te pozostają w kompetencjach służby zdrowia. Ośrodek zaangażowany jest pośrednio w zadania, m.in. na prośbę osób zainteresowanych, ich rodzin, na potrzeby sytuacji interwencyjnych itp. Szeroki zakres usług i pomocy leży po stronie pielęgniarskiej opieki środowiskowej oraz pielęgniarskiej opieki długoterminowej. OPS w ramach pracy socjalnej informuje o uprawnieniach i procedurze uzyskania pomocy. Osoby starsze, niesamodzielne z uwagi na stan zdrowia umieszczane są w Zakładach Opiekuńczo-Leczniczych, Zakładach Pielęgnacyjno-Opiekuńczych, hospicjach – wg. potrzeb. Procedura dokumentacyjna oraz finansowanie w gestii służby zdrowia (finansowanie: osoba umieszczona i środki NFZ). Całością sprawy od skompletowania dokumentów po zorganizowanie dojazdu często zajmują się pracownicy socjalni. Problemem jest długi okres oczekiwania na miejsce w ZOL. Pomimo funkcjonowania ZOL w Opatowie nie przewidziane są preferencje dla sytuacji nagłych zgłaszanych przez OPS. Oferta Szpitala Św. Leona od 2021r. rozbudowana została o Hospicjum. Propozycją dla osób starszych, aktywnych może być także dzienny dom „Senior –Wigor” dla osób powyżej 60 roku życia., o czym pracownicy socjalni informują starszych podopiecznych

VI. Pomoc skierowana dla opiekunów osób niesamodzielnych, w tym seniorów.

Do 2023r. osoby, które nie podejmowały lub rezygnowały z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad niepełnosprawnym w stopniu znacznym członkiem rodziny mogły korzystać z pomocy w formie specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego. Od 1 stycznia 2024 r. zostaje uchylony przepis ustawy o świadczeniach rodzinnych regulujący zasady przysługiwania pomocy jw. Oznacza to, że od tej daty specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne z tytułu opieki nad dorosłą osobą niepełnosprawną nie będą już przyznawane. Osoby, które były uprawnione do pobierania świadczeń jw. do 31.12.2023 r. będą mogły w dalszym ciągu je pobierać zgodnie z dotychczasowymi przepisami (prawo nabyte), nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane.

Wiele zmian z w tym zakresie wprowadziła ustawa o świadczeniu wspierającym (realizatorem jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych), która daje dodatkowe uprawnienia osobom niepełnosprawnym, ale wyklucza jednoczesne pobieranie świadczeń pielęgnacyjnych, czy opiekuńczych przez opiekunów. ustawa o świadczeniu wspierającym wprowadza przepisy mające na celu pełną ochronę praw nabytych osób, które nabyły bądź nabędą prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego na starych przepisach, obowiązujących przed wejściem w życie ustawy, tj. do 31 grudnia 2023 r.

Pomoc społeczna na terenie gminy Opatów realizuje zadania i tworzy warunki dla funkcjonowania seniorów zarówno w zakresie pomocy środowiskowej jak i instytucjonalnej. Zadania ustawowe i zaproponowane programy resortowe są częściowo wdrażane. Jednak rozmiar tych działań nie zabezpiecza wszystkich potrzeb.

Nie wszystkim osobom wymagającym opieki uda się zapewnić pomoc w miejscu zamieszkania. Pomoc instytucjonalna jest z kolei najbardziej kosztownym rozwiązaniem, dlatego w gminie należałoby rozważyć utworzenie Rodzinnego Domu Pomocy jako bardziej kameralnej i tańszej wobec DPS formy pomocy całodobowej, Gminnego DPS lub utworzenie mieszkań wspieranych ze wzmożoną opieką usługową.

Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Opatowie

mgr Dominika Kędziora